

תזכיר חוק

א. שם החוק המוצע

חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון מס'), התשע"ה-2015.

ב. עיקרי החוק המוצע והצורך בו

תהליך הגלובליזציה הואץ מאד בשנים האחרונות ורבים מתושבי העולם מנהלים את השקעותיהם במדינות שאינן מדינת התושבות שלהם באמצעות גופים פיננסיים מחוץ למדינת התושבות. התהליך האמור מנוצל במקרים רבים לצורך התחמקות מתשלום מס במדינת התושבות. ההערכה היא שהיקף העלמות המס הנובע מכך הנו עצום.

לאור העובדה שהעלמות המס הן בעיה חמורה המשותפת לכלל המדינות, אשר הכלי היעיל ביותר הקיים למלחמה בה הנו שיתוף פעולה בין המדינות, לרבות באמצעות חילופי מידע, ארגון ה OECD, האיחוד האירופי והגלובל פורום לשקיפות ולחילופי מידע למטרות מס פועלים באינטנסיביות בשנים האחרונות כדי לקדם ולייעל את חילופי המידע בין המדינות.

בין היתר, החל משנת 2010 ישנה דרישה של ארגון ה- OECD ממדינות ה OECD וממדינות נוספות להצטרף לאמנה המולטילטרלית לסיוע מינהלי בענייני מס. עד היום הצטרפו לאמנה זו 84 מדינות. מדינת ישראל הינה מדינת ה- OECD היחידה שטרם הצטרפה.

כמו כן, פרסם ה OECD סטנדרט לחילופי מידע אוטומטיים (CRS), שהנו סטנדרט אחיד לאיסוף מידע על ידי מוסדות פיננסיים ביחס לחשבונות פיננסיים של לקוחות שהנם תושבים זרים והעברתו לרשות המס במדינה שבה הם פועלים, על מנת שזו תעבירו למדינת התושבות של אותם הלקוחות. כ- 50 מדינות, ובהן כל מדינות ה- OECD (ובכללן ישראל), הצהירו במסגרת מפגש מועצה במעמד שרים שהתקיים ב OECD בחודש מאי 2014, כי יפעלו ליישום מהיר של הסטנדרט האחד לחילופי מידע אוטומטיים, על בסיס הדדיות, וכי לשם כך ידאגו לבצע את תיקוני החקיקה הנדרשים בדין הפנימי.

ארצות הברית שמכירה אף היא בחשיבות קבלת מידע אודות חשבונות פיננסיים שמחזיקים אזרחיה ותושביה בגופים פיננסיים מחוץ לארצות הברית לצורך מניעת התחמקות מתשלום מס, חוקקה את ה- Foreign Account Tax Compliance Act (להלן: "חוק הפטקא"), אשר מכוחו חויבו גופים פיננסיים מחוץ לארצות הברית לדווח לארצות הברית על כל מי שהוא אזרח ארצות הברית או תושב ארצות הברית המחזיק אצלם חשבון פיננסי. גופים פיננסיים שלא יצייתו להוראה יהיו כפופים לסנקציות חמורות.

מדינת ישראל מחליפה כיום מידע לצרכי אכיפת מס רק מכוח סעיף חילופי המידע באמנות למניעת כפל מס, עם מדינות שעמן יש לה אמנה כאמור. סעיף 196 לפקודה קובע כי משהודיע שר האוצר בצו כי נעשה הסכם עם מדינה אחרת שעניינו מתן הקלה ממסי כפל וכי מן המועיל הוא שיינתן לו תוקף בישראל, יהא תוקף להסכם על אף האמור בכל חיקוק. סעיף 197 לפקודה קובע, כי "משניתן תוקף להסכם כאמור בסעיף 196 לא תמנע חובת הסודיות לפי סעיף 234 מלגלות לפקיד מורשה של המדינה הגומלת כל ידיעה שיש לגלותה לפי ההסכם".

בהיעדר חקיקה המאפשרת זאת, ממשלת ישראל נמנעת מלחתום על הסכמים שעניינם חילופי מידע בלבד, כמו גם על האמנה המולטילטרלית לסיוע מנהלי בענייני מס של ה-OECD. ברי, כי אפשרות לחתימה על הסכמים כאמור הייתה מגדילה באופן משמעותי את מספר המדינות שעמן ניתן היה לבצע חילופי מידע.

בנוסף, בשל חסמים משפטיים וטכניים, חילופי המידע המבוצעים כיום על ידי מדינת ישראל אינם כוללים חילופי מידע אוטומטיים גורפים, אלא אך ורק מידע לגבי נישומים ספציפיים.

כתוצאה מן האמור, ומאחר שככלל חילופי מידע עם מדינות נעשה על בסיס עקרון ההדדיות, ישראל מקבלת מידע מצומצם ביותר ביחס להכנסות שמפיקים תושביה במדינות אחרות, דבר שפוגע ביכולת האכיפה שלה. בנוסף, נתונה מדינת ישראל לביקורת קשה בקרב הקהילה הבינלאומית מזה מספר שנים, ובין היתר במסגרת "סקר עמיתים" שערך לאחרונה הגלובל פורום לשקיפות ולחילופי מידע למטרות מס (להלן – הגלובל פורום), לבחינת היקף חילופי המידע במדינות השונות ובחינת איכותם, סווגה ישראל כ-"Partially compliant" ("מציינת באופן חלקי") ודורגה במקום נמוך ביחס למדינות הנבדקות, בין היתר, בשל היעדרן של הסמכויות המוצעות בהצעה זו. הדירוג הנמוך משפיע על התייחסות גופים בינלאומיים ונכונותם לשתף פעולה עם ישראל. הבנק האירופאי לשיקום ולפיתוח (ה-EBRD) והבנק העולמי הודיעו כי יפסיקו לשתף פעולה עם גורמים ישראליים אם לא יתוקנו הליקויים בתוך שנה.

כתגובה לביקורת האמורה וההבנה כי ייעול חילופי המידע אשר יביא לקבלת מידע ממדינות אחרות צפוי להגביר את יעילות מערכת אכיפת המס כנגד תושבי ישראל המפיקים הכנסות מחוץ לישראל, הצהירה מדינת ישראל בפני ה-OECD כי תפעל לקידום תיקוני החקיקה שיאפשרו לה להצטרף לאמנה המולטילטרלית.

לפניית הגלובל פורום מאוגוסט 2014 לשר האוצר בבקשה להודיע מה הם מועדי היישום המתוכננים בישראל של חילופי מידע אוטומטיים בהתאם לסטנדרט, השיב משרד האוצר כי מדינת ישראל מתעתדת ליישם חילופים כאמור החל מסוף שנת 2018. יצוין, כי בפנייה זו הובהר, כי התכנית היא להביא ליישום חילופי מידע בעולם בהתאם לסטנדרט כבר בשנת 2017, וכי יש חשיבות ליישום מקביל בכל המדינות לצורך העברת מסר למעלימי המס שאין פרצות ואין מקומות שאליהם ניתן להבריח כספים. הדרישה מהמדינות הייתה ליישום לא יאוחר משנת 2018.

לפניות הבנק העולמי והבנק האירופאי, אשר תוארו לעיל, השיב משרד האוצר כי הוא פועל לתיקון הליקויים שנמצאו בסקר, וכי בכוונתו להביא לאישור הממשלה החדשה את החקיקה הנדרשת, ולבצע את ההליכים המנהליים הנדרשים, כך שבתוך 12 חודשים יתוקנו הליקויים.

זאת ועוד, לאור הנוק הכלכלי החמור הצפוי למערכת הפיננסית בישראל אם הגופים הפיננסיים הישראליים לא יצייתו להוראות חוק הפטקא וחשיבות קיום חילופי מידע עם ארצות הברית, המליץ הצוות הבין משרדי לבחינת השלכות חקיקת הפטקא, ברשות המשנה לממונה על הכנסות המדינה, על התקשרות בהסכם בין מדינת ישראל עם ארצות הברית לשיפור אכיפת המס וליישום הפטקא ("הסכם פטקא"). בעקבות המלצות אלו הורתה הממשלה על התקשרות בהסכם כאמור, וביום 30.6.2014 נחתם ההסכם בין ישראל לארצות הברית אשר מכוחו התחייבה מדינת ישראל להורות לגופים פיננסיים ישראליים החייבים בדיווח לבצע בדיקות נאותות לחשבונות המתנהלים אצלם, ולהעביר מידע אודות חשבונות של לקוחות המוחזקים באופן ישיר או עקיף על ידי אזרחי ארצות הברית ותושביה לרשות המסים. רשות המסים תעביר את המידע האמור לרשויות המוסמכות בארצות הברית.

יצוין, כי החתימה על ההסכם כללה הסכמה של ארצות הברית להתייחס לגופים הפיננסיים הישראליים כמצייתים ולפיכך לא יהיו כפופים לסנקציות אף בטרם כניסת ההסכם לתוקף מלא.

לאור כל האמור לעיל, יש צורך לבצע בדחיפות את תיקוני החקיקה אשר יאפשרו למדינת ישראל ליישם את הסכם הפטקא ולחתום על הסכמים נוספים לחילופי מידע בהתאם לסטנדרטים המקובלים היום בעולם וליישם.

לעניין הסכם פטקא - התקבלה החלטת ועדת שרים לענייני חברה וכלכלה (קבינט חברתי כלכלי) מיום 13.3.14 אשר צורפה לפרוטוקול החלטות הממשלה וקיבלה תוקף של החלטת ממשלה ביום 21.3.14, מספרה 1490.

לעניין הסמכות לחתום על הסכמים לחילופי מידע - היתה הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה, שעניינה הענקת סמכויות בדומה לאלה המוצעות בסעיף 1 לפרק זה, אושרה בוועדת השרים לענייני חקיקה ביום 1.12.13, חק/468, ועברה בקריאה ראשונה (הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 200), התשע"ד 2014).

לסעיף 1 – הוספת סעיף 135ב לפקודה

הסטנדרט המקובל היום לחילופי מידע בין רשויות מס כולל זיהוי ואיסוף מידע יזום על ידי המוסדות הפיננסיים והעברתו לרשות המסים על מנת שזו תעבירו למדינת התושבות של הלקוח אשר זוהה.

כדי ליישם את הסכם פטקא שנחתם והסכמים לחילופי מידע אוטומטיים שייחתמו בין הרשויות המוסמכות במתכונת של הסטנדרט שטבע ארגון ה-OECD, יש צורך במתן סמכות לשר האוצר

לקבוע בתקנות, לאחר התייעצות עם נגיד בנק ישראל ועם יושב ראש רשות ניירות ערך ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, הוראות לעניין פעולות שעל מוסד פיננסי ישראלי חייב בדיווח לבצע לצורך זיהוי, ולעניין זיהוי פרטים של בעלי החשבונות במוסדות הפיננסיים הישראליים החייבים בדיווח, לרבות פרטים שעל המוסד הפיננסי לדרוש מבעל החשבון, ופרטים שבעל החשבון מחויב למסור, הוראות לזיהוי בעל חשבון שהוא ישות הכוללת גם זיהוי של יחיד שהוא בעל שליטה בישות.

לאור ההכרה בהיעדר יכולתה של ישראל ליישום מלא של הסכם הפטקא במועדים הקבועים בו, נקבעו בהסכם הוראות מיוחדות (להלן: "ההליכים האלטרנטיביים") ביחס לחשבונות המוגדרים כ"חשבונות חדשים" על פי ההסכם (נפתחו אחרי יום ב' בתמוז התשע"ד (30 ביוני 2014)) ולפני יום התחילה של התקנות לפי סעיף 135ב לפקודה. בעיקרון הוראות אלה נתנו אפשרות לדחיית הדרישה לגביית הצהרות ואיסוף מסמכים בעת פתיחת החשבונות החדשים, ובלבד שבתוך שנה מיום הכניסה לתוקף של ההסכם ידרשו המוסדות הפיננסיים מבעלי החשבונות את ההצהרות והמסמכים הרלבנטיים. ההקלות האמורות ניתנו כפוף לכך שאם בתוך שנה לא עלה בידי מוסד פיננסי לאסוף הצהרות או מסמכים לגבי חשבון מסוים, הוא יסגור את החשבון. לגבי החשבונות הסגורים יבוצעו הליכי הזיהוי המבוצעים ביחס לחשבונות קיימים וידווחו חשבונות שבעליהם זוהו כאמריקאים או כגופים פיננסיים שאינם מציינים.

לגבי חשבונות חדשים של ישויות שנפתחו לפני יום י' בטבת התשע"ה (1 בינואר 2015) נקבע שישראל רשאית לראות בהם חשבונות קיימים ולהחיל לגביהם את הליכי הזיהוי המלאים של חשבונות קיימים של ישויות כפי שנקבעו בהסכם הפטקא. לגבי חשבונות אלה לא יהיה צורך להחיל את ההליכים האלטרנטיביים.

בנוסף, בהסכם הפטקא נקבע, כי בהתקיים תנאים מסוימים מוסדות פיננסיים אשר הוכרו על ידי הרשויות האמריקאיות כ"מתווך מורשה" ו"כמנכה במקור" ינכו 30% מכל תקבול למוסד פיננסי שאינו משתתף (מוסד פיננסי שאינו מציינת להוראות חוק הפטקא ואינו תושב במדינה אשר התקשרה בהסכם עם ארצות הברית לצורך יישום חוק הפטקא או שהנו תושב במדינה כאמור, אך הוכרו על ידי רשויות המס בארה"ב כמוסד פיננסי שאינו משתתף) ויעבירו את הסכום המנוכה לרשויות בארצות הברית.

בישראל פועלים מספר מוסדות פיננסיים אשר זכו להכרה מטעם רשויות המס האמריקאיות כ"מתווך מורשה" ו"כמנכה במקור". מוסדות אלה בחרו להכפיף את עצמם לרשויות האמריקאיות ולדין האמריקאי ולפעול עבורן במסגרת טיפול בנישומים אמריקאים. גופים אלה הנם בעלי היכולת הטכנית לבצע ניכויים עבור רשות המס האמריקאית.

לאור האמור, לצורך יישום ההוראות האמורות בהסכם פטקא תינתן לשר האוצר סמכות לקבוע בתקנות, באישור ועדת הכספים של הכנסת ובהתייעצות עם נגיד בנק ישראל ועם יו"ר רשות ניירות ערך, תנאים אשר בהתקיימם יסגור מוסד פיננסי ישראלי חייב בדיווח חשבון פיננסי חדש שנפתח לפני יום התחילה אשר לגביו לא הצליח המוסד הפיננסי האמור לגבות הצהרות או לקבל

מסמכים בהתאם להוראות שנקבעו בתקנות, וכן הוראות לגבי ניכוי מתשלום בר ניכוי ממקור הכנסה אמריקאי המשולם למוסד פיננסי לא משתתף והוראות בדבר העברת מידע על חשבונות שזוהו כחשבונות של תושבים זרים ואופן העברתם.

לסעיפים 2, 3, 4, 5 ו-6 - הוספת סעיפים 195ב, 195ג, 195ד ו-195ח לפקודה ותיקון סעיף 197

לפקודה

ציות מלא של המוסדות הפיננסיים בישראל הנו תנאי בלעדיו אין להבטחת קיומם של ההסכמים הבינלאומיים והצלחת יישומם של ההסדרים בישראל. על מנת להבטיח אכיפה יעילה יש להעניק לרשות כלי אכיפה מתאים. לאור העובדה שיש צורך בטיפול מהיר בהפרות המתגלות, ומניעת מצבים של הפרות מתמשכות העולות כדי הפרה משמעותית של ההתחייבויות שמדינת ישראל נטלה על עצמה במסגרת הסכמים, הכלי המתאים ביותר הנו עיצום כספי, אשר ההליך להטלתו הנו מהיר. הליך זה מתאים לשימוש במקרים, כמו במקרה דנן, של הפרות טכניות של הוראות, המאופיינות בפשטות הנסיבות ובקלות ההוכחה. לאור אופיין המתמשך של העבירות והצורך בהבטחת תיקון הליקויים, האפשרות להטיל עיצומים נוספים בגין אותה העבירה צפויה לתרום רבות ליעילות ההרתעתית של השימוש בעיצומים.

לסעיף 7 – הוספת סעיפים 214א, 214ב, 214ג ו-214ד לפקודה

סעיפים 231 ו-234 לפקודה קובעים חובת סודיות רחבה על מידע הנוגע להכנסתו של אדם. העברת המידע ללא היתר שר האוצר או שלא לצורך ביצוע הפקודה מהווה עבירה פלילית.

על מנת להעביר מידע לרשויות מס זרות במסגרת הסכמים לחילופי מידע יש לציין במפורש בחוק, כי על אף האמור בסעיפים האמורים רשאי המנהל להעביר מידע לרשות מס במדינה אחרת בהתאם להסכם בינלאומי בכפוף לסייגים שמטרתם, בין היתר, להבטיח כי תישמר סודיות המידע אצל הגורם המקבל, וכי לא יועבר מידע אשר נאסר על רשות המסים במפורש בחוק לעשות בו שימוש לצורך גביית מסים. "הסכם בינלאומי" לצורך זה יוגדר כאמנה למניעת כפל מס או הסכם לחילופי מידע.

במסגרת התיקון יש להבהיר, כי העברת המידע מותרת בין על פי בקשת רשות מס זרה ובין ביזמת מנהל, לצורך מתן האפשרות להעברת מידע אוטומטי.

עוד מוצע להבהיר כי לצורך איסוף המידע, לשם העברתו למדינה אחרת לפי הסכם בין לאומי, יהיו למנהל ולפקיד השומה הסמכויות שיש להם לפי סעיפים 135 עד 140 לפקודה, הנתונות להם לצורך אכיפת דיני המס בישראל. מוצע לקבוע כי הפעלת הסמכויות תיעשה באותו האופן שבו מופעלות הסמכויות לצורך ביצוע הפקודה ובכפוף לתנאים והמגבלות החלים על הפעלתן.

מוצע לקבוע כי שר האוצר יפרסם הודעה ברשומות על כל הסכם לחילופי מידע שנחתם, וזאת כדי להביאו לידיעת הציבור.

לסעיף 8 - הוספת סעיף 220 לפקודה

חילופי מידע עם מדינות אחרות על פי הסטנדרטים המקובלים בעולם הם תנאי בלעדיו אין לקבלת מידע ממדינות אחרות על הכנסות של תושבי ישראל בחו"ל, על פי עיקרון ההדדיות, ולפיכך חיוניים לתפקודה של מערכת המס בישראל. תיקון החקיקה המוצע הופך את הסטנדרטים החדשים לחלק בלתי נפרד מפקודת מס הכנסה.

בנסיבות אלה, יש להתייחס באופן דומה למי אשר עושה פעולות במטרה להתחמק מתשלום מס או לעזור לאדם אחר להתחמק מתשלום מס למי אשר עושה פעולות דומות במטרה להתחמק מקיום חילופי מידע לשם אכיפת דיני המס במדינה אחרת או במטרה לעזור לאדם אחר להתחמק מקיום חילופי מידע כאמור.

מוצע לקבוע כי מי אשר במטרה להתחמק מקיום חילופי מידע לשם אכיפת דיני המס של מדינה אחרת, או במטרה לעזור לאדם להתחמק מקיום חילופי מידע כאמור, עושה אחת מאלה, דינו מאסר שבע שנים או קנס כאמור בסעיף 61(א)(4) או שני העונשים כאחד.

- א. לא זיהה פרטים של בעל חשבון במוסד פיננסי ישראלי החייב בדיווח בהתאם להוראות שנקבעו בתקנות לפי סעיף 135ב;
- ב. השמיט מתוך דו"ח שנערך על פי הפקודה כל מידע שיש לכלול דו"ח;
- ג. הציג מסמך כוזב למנהל;
- ד. מסר בדו"ח על פי הפקודה אמרה או תרשומת כוזבת;
- ה. השיב תשובה כוזבת, בעל פה או בכתב על שאלה שנשאלה או על דרישת ידיעות שנערכה אליו על פי הפקודה;
- ו. השתמש בכל מרמה, עורמה או תחבולה או הרשה להשתמש בהן.

לסעיף 9 - תיקון חוק איסור הלבנת הון

על מנת ליישם את ההוראות הקבועות בהסכם פטקא ובסטנדרט לחילופי מידע אוטומטיים, יש להורות למוסדות הפיננסיים לעשות שימוש גם במידע אשר נאסף על ידם לצורך חוק איסור הלבנת הון. לפיכך, מוצע לתקן את חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000, (להלן – חוק איסור הלבנת הון) כך שייקבע שעל אף האמור בסעיף 31א(א) לחוק איסור הלבנת הון, מוסד פיננסי ישראלי חייב בדיווח שהגיעו אליו פרטי זיהוי לפי פרק ג', תוך כדי מילוי תפקידו או במהלך עבודתו, רשאי לעשות בהם שימוש לצורך קיום הסכם הפטקא או לשם קיום הסכם בינלאומי, ובלבד שנחתם הסכם ליישום ההסכם הבינלאומי המבוסס על הנוהל לחילופי מידע אוטומטיים של חשבונות פיננסיים שפרסם ארגון ה-OECD (Standard for Automatic Exchange of Financial Account Information) בין מי ששר האוצר הסמיך לחתום על הסכם היישום לבין מי שהוסמך לחתום על הסכם היישום במדינה שעמה נחתם ההסכם הבינלאומי.

השפעת החוק המוצע על תקציב המדינה

היעדר דיווח של תושבי ישראל אודות הכנסות שהפיקו בחו"ל ואי תשלום מס בגין הכנסות אלה מביא לאבדן הכנסות ממסים. מטבע הדברים קיים קושי רב לאמוד את ההיקף ההכנסות הבלתי מדווחות כאמור, אבל ההנחה היא כי מדובר בהיקפים משמעותיים. הגדלת היקף חילופי המידע אודות פעילות פיננסית של תושבי ישראל בחו"ל צפויה להביא להגדלת הכנסות המדינה ממסים, הן בשל הסיוע באכיפה כלפי תושבי ישראל המעלימים הכנסות בחו"ל והן בשל האלמנט ההרתעתי הגלום בהם.

בנוסף, בחירה של מדינת ישראל שלא ליישם חילופי מידע עם ארצות הברית ועם מדינות נוספות בהתאם לסטנדרטים המקובלים עשויות להסב למשק המדינה נזקים כבדים, הן בשל הסנקציות שיופעלו כלפי המוסדות הפיננסיים הישראליים באמצעות מוסדות פיננסיים זרים והן בשל הפסקת שיתופי הפעולה של גופים בינלאומיים (דוגמת ה - EBRD והבנק העולמי).

ד. השפעת החוק המוצע על התקן המינהלי

יהיה צורך להוסיף כוח אדם למחלקה למיסוי בינלאומי בחטיבה המקצועית של רשות המסים אשר הנה הרשות המוסמכת ליישום חילופי מידע בין מדינות. חטיבות נוספות ברשות המסים (משפטית ושע"מ) מטפלות אף הן בנושא ויידרש להן תגבור בכוח האדם. כמו כן יידרש כוח אדם נוסף להפעלת המערכות הטכניות שידרשו לשם קליטת מידע, מיונו ושליחתו.

ה. השפעת החוק המוצע על החוק הקיים

תיקון פקודת מס הכנסה [נוסח חדש], התשכ"א-1961.

תיקון חוק איסור הלבנת הון, התש"ס 2000.

ו. להלן החוק המוצע:

הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון מס'...התשע"ה-2015

הוספת סעיף 135 ב. 1. אחרי סעיף 135א לפקודה יבוא:

"דרישת מידע 135ב. (א) בסעיף זה -
ממוסד פיננסי

"בעל חשבון" – אדם הרשום במוסד פיננסי ישראלי אשר בו מוחזק חשבון כבעל החשבון או אדם המזוהה על ידי המוסד הפיננסי הישראלי כבעל החשבון. לעניין זה לא יראו כבעל החשבון אדם, שאינו מוסד פיננסי, המחזיק בחשבון פיננסי של אדם אחר או לטובתו של אדם אחר, ויראו את האדם האחר כבעל החשבון האמור;

במקרה של חוזה ביטוח בעל ערך פדיון או חוזה קצבה או אנונה, בעל החשבון במוסד הפיננסי הישראלי יהיה כל אחד מאלה:

(1) אדם אשר רשאי למשוך את ערך הפדיון או לשנות את המוטב, ואם אף אדם אינו רשאי למשוך את ערך הפדיון או לשנות את המוטב, בעל החשבון יהיה כל אחד מאלה:

(א) מבוטח או אדם המצוין כבעלים של חוזה הביטוח או חוזה הקצבה או האנונה;

(ב) בעל זכות בלתי חוזרת לתשלום לפי חוזה הביטוח או חוזה הקצבה או האנונה;

(2) עם התגבשות הזכות לתשלום על פי חוזה הביטוח או חוזה הקצבה או האנונה, כל אדם הזכאי לתשלום על פי חוזה הביטוח או חוזה הקצבה או האנונה;

"בעל שליטה" – כל אחד מאלה:

(1) בחבר-בני-אדם – יחיד שהנו בעל היכולת לכוון את פעילותו של חבר בני האדם;

(2) בנאמנות כהגדרתה בסעיף 75ג - יחיד שהוא היוצר, הנאמן, מגן הנאמנות או הנהנה כהגדרתם בסעיף האמור (להלן - בעל השפעה);

(3) בהסדר משפטי, שאינו נאמנות כאמור בפסקת משנה (2) - יחיד שמעמדו בהסדר המשפטי דומה למעמד של בעל השפעה בנאמנות;

"הסכם בינלאומי" - **"הסכם לחילופי מידע"** – כהגדרתם בסעיף 214א;

"הסכם פטקא" - הסכם בין ממשלת מדינת ישראל לבין ממשלת ארצות הברית של אמריקה בדבר שיפור ציות מס בינלאומי ויישום FATCA, שנחתם ביום ב' בתמוז התשע"ד (30 ביוני 2014); **"השער היציג"**, של מטבע חוץ פלוני- השער היציג שמפרסם בנק ישראל לאותו מטבע חוץ;

“זכות בהון” – לרבות כל אחת מאלה:

(1) לענין שותפות שהיא מוסד פיננסי – זכות בהון או זכות ברווחים בשותפות;

(2) לענין נאמנות שהיא מוסד פיננסי – זכות המוחזקת בידי מי שרואים אותו כיוצר של הנאמנות, כולה או חלקה, או כנהנה בה או בידי יחיד אחר שיש לו שליטה מלאה בפועל בנאמנות; **“חברת ביטוח מסוימת”** – כל אחת מהבאות ובלבד שהיא מנפיקה חוזה ביטוח בעל ערך פדיון או חוזה קצבה או אנונה או מחויבת לשלם כסף בקשר לחוזים כאמור:

(1) ישות שהיא חברת ביטוח, לרבות מי שקיבל רישיון מבטח ישראלי לפי סעיף 15(א)(1) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ”א-1981.¹

(2) חברה המחזיקה בחברת ביטוח;

“חוזה קצבה או אנונה” – חוזה לפיו המנפיק מסכים לבצע תשלומים לתקופת הזמן שנקבעה, במלואה או בחלקה, ביחס לתוחלת החיים של יחיד, אחד או יותר, לרבות חוזה הנחשב לחוזה קצבה או אנונה בהתאם לדין או לנוהג בישראל, לפיו המנפיק מסכים לבצע תשלומים לשיעורים לתקופה קצובה;

“חוזה ביטוח” – חוזה, למעט חוזה קצבה או אנונה, לפיו המנפיק מסכים לשלם סכום כסף בהתקיים אירוע מסוים הכרוך בתמותה, בתחלואה, בתאונה, באחריות או בסיכון לרכוש;

“חווה ביטוח בעל ערך פדיון”- חווה ביטוח המקנה ערך פדיון, שאינו חווה שיפוי בין שתי חברות ביטוח ולענין הסכם פטקא, חווה ביטוח כאמור המקנה ערך פדיון מעל סכום שקלי שווה ערך ל-50,000 דולר של ארצות הברית, לפי השער היציג של הדולר של ארצות הברית;

“חוק פטקא”- חוק הציות האמריקאי לצרכי מס לענין חשבונות זרים - The Foreign Account Tax Compliance Act - FATCA (סעיפים 1471-1474 ל- Internal Revenue code);

“חשבון למשמורת” – חשבון, שאינו חווה ביטוח או חווה קצבה או אנונה, לטובת אדם אחר, שבו מוחזק נכס פיננסי לצורך השקעה;

“חשבון פיננסי” - חשבון המוחזק במוסד פיננסי, לרבות כל אחד מאלה:

(1) חשבון פקדון;

(2) חשבון למשמורת;

(3) לענין ישות השקעות שהיא מוסד פיננסי רק בשל היותה ישות השקעות - כל זכות בהון או זכות בחוב באותה ישות השקעות, ובלבד שאינה זכות הנסחרת באופן קבוע בשוק ניירות ערך מוסדר;

(4) לענין מוסד פיננסי שאינו ישות השקעות כאמור בפסקת משנה (3) - כל זכות בהון או זכות בחוב שאינה זכות הנסחרת באופן קבוע בשוק ניירות ערך מוסדר, שמתקיימים לגביה:

(א) ערך הזכות בהון או בחוב נקבע, במישרין או בעקיפין, בעיקר בהתייחס לנכסים שמהכנסות שמקורן באותם הנכסים יש לנכות מס במקור בארצות הברית של אמריקה.

(ב) סוג הזכויות נקבע במטרה להימנע מדיווח לפי ההסכם עם המדינה הזרה;

(5) חוזה ביטוח בעל ערך פדיון או חוזה קצבה או אנונה המונפק על ידי מוסד פיננסי או מוחזק בו, למעט חוזה המממן הטבה פנסיונית או הטבת נכות שניתנה ליחיד מחשבון שהוחרג מהגדרת חשבון פיננסי בהסכם עם המדינה הזרה, ושמתיקיימים בו כל אלה:

(א) הוא לא ניתן להעברה;

(ב) הוא אינו תלוי תשואה;

(ג) הוא לקצבת חיים מידית

לעניין זה:

"קצבת חיים מידית" - קצבה למשך חיי אדם אחד או יותר, ובלבד שתשלומי הקצבה משולמים לא יאוחר משנה לאחר מועד ההפקדה ותשלומי הקצבה שווים ומשולמים אחת לשנה או בתדירות גבוהה יותר.

והכל למעט חשבון כאמור שהוחרג מהגדרת חשבון פיננסי בהסכם עם המדינה הזרה;

לענין הגדרה זו יראו זכויות כנסחרות באופן קבוע, אם קיים היקף משמעותי של מסחר בזכויות באופן שוטף בשוק ניירות ערך מוסדר, שהוא בורסה המוכרת רשמית ומפוקחת על ידי רשות ממשלתית שבה השוק נמצא, וערך שנתי משמעותי של מניות נסחר בה. זכות במוסד פיננסי אינה נסחרת באופן קבוע ויראו אותה כחשבון פיננסי, אם המחזיק בה, שאינו מוסד פיננסי המשמש כמתווך, רשום בספרי מוסד פיננסי כאמור;

חשבון פקדון - חשבון מסחרי, עו"ש, חיסכון, פקדון לזמן קצוב או חשבון שהעדות לו היא תעודת פיקדון, תעודת חיסכון, תעודת השקעה, תעודת חוב, או מכשיר דומה אחר המוחזק במוסד פיננסי במהלך הרגיל של עסקים בנקאיים או עסקים דומים, לרבות חוזה השקעה המוחזק בחברת ביטוח המבטיח תשואה או חוזה דומה אחר לתשלום ריבית;

"חשבון פיננסי חדש שנפתח לפני יום התחילה" – חשבון פיננסי שנפתח בתקופה שמיום ג' בתמוז התשע"ד (1 ביולי 2014) ועד יום תחילתן של התקנות לפי סעיף זה;

"ישות" – חבר בני-אדם או הסדר משפטי;

"ישות השקעות" – ישות המנהלת כעסק למען לקוח, או ישות המנוהלת על ידי ישות המנהלת כעסק למען לקוח, אחת או יותר מהפעולות הבאות:

(1) מסחר במכשירים בשוק ההון, לרבות בהמחאות, בשטרות, בתעודות פיקדון, בנגזרים, במטבע חוץ, במכשירי חליפין, במכשירי שיעור ריבית ובמכשירי מדד, בניירות ערך הניתנים להעברה או סחר בחוזים עתידיים לגבי סחורות;

(2) ניהול תיק השקעות אישי וניהול תיק השקעות קבוצתי;

(3) כל השקעה או ניהול של כסף בדרך אחרת עבור אחר;

לרבות כל אחד מאלה:

(1) "תאגיד מורשה" כהגדרתו בסעיף 1 לחוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995.²

(2) "קופת גמל" ו"חברה מנהלת" כהגדרתן בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005.³

(3) "מנהל קרן" או "קרן להשקעות משותפות בנאמנות", כמשמעותם בסעיף 3 לחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994.⁴

(4) "זירת סוחר" כהגדרתה בחוק ניירות ערך;

"מוסד למשמורת" – ישות המחזיקה כחלק מהותי מעסקיה נכסים פיננסיים בשביל אחר. ישות תחשב כמחזיקה כחלק מהותי מעסקיה נכסים פיננסיים בשביל אחר אם הכנסתה מהחזקת נכסים פיננסיים כאמור ושירותים פיננסיים קשורים היא 20% או יותר מכלל הכנסתה במהלך התקופה הקצרה מבין אלה:

(1) תקופה של שלוש שנים המסתיימת ב-31 בדצמבר, או ביום האחרון של תקופה חשבונאית המסתיימת במועד אחר, לפי הענין, הקודמת לשנה שבה נבדק האם הישות נותנת שירותי משמורת;

(2) התקופה שמיום הקמת הישות;

"מוסד לפיקדונות" – ישות המקבלת פיקדונות מאחר, במהלך עסקי הבנקאות שלה או במהלך עסקים דומים, לרבות כל אחד מאלה:

(1) "תאגיד בנקאי" כהגדרתו בחוק הבנקאות (רישוי), תשמ"א-1981.⁵

(2) "בנק הדואר" – החברה כהגדרתה בחוק הדואר, התשמ"ו-1986,⁶ בנותנה את השירותים הכספיים כהגדרתם באותו חוק מטעם החברה הבת, כמשמעותה בסעיף 88 לאותו חוק;

"מוסד פיננסי" – מוסד למשמורת, מוסד לפיקדונות, ישות השקעות או חברת ביטוח מסוימת, למעט ישות ששר האוצר קבע בתקנות שהיא אינה מוסד פיננסי, ורשאי הוא לקבוע כי ישות אינה מוסד פיננסי לצורך קיום הסכם בינלאומי מסוים;

"מוסד פיננסי ישראלי" – כל אחד מאלה:

(1) מוסד פיננסי שהוא תושב ישראל למעט סניף של מוסד פיננסי כאמור מחוץ לישראל ומחוץ לאזור כהגדרתו בסעיף 3א;

(2) סניף של מוסד פיננסי שהוא תושב חוץ הנמצא בישראל ;

"מוסד פיננסי ישראלי החייב בדיווח" - מוסד פיננסי ישראלי, למעט מוסד שלצורך קיום הסכם לחילופי מידע המפורט בתוספת השלישית אינו חייב בדיווח על חשבונות פיננסיים המתנהלים אצלו לצרכי אותו הסכם ;

"מוסד פיננסי לא משתתף" - מוסד פיננסי שאינו מציית להוראות חוק פטקא ואינו תושב במדינה אשר התקשרה בהסכם עם ארצות הברית לצורך יישום חוק פטקא, או שהנו תושב במדינה שהתקשרה בהסכם ליישום חוק פטקא, אך הוכרז על ידי רשויות המס בארצות הברית כמוסד פיננסי לא משתתף ;

"נכס פיננסי" - לרבות נייר ערך, כהגדרתו בסעיף 88, זכות בשותפות, עסקת החלף, חוזה ביטוח או חוזה קצבה או אנונה, לרבות זכות בכל אחד מהם ;
"ערך פדיון" - הגדול מבין אלה :

(א) הסכום שהמבוטח יכול לקבל בעת ביטול חוזה הביטוח או עם סיומו אשר יחושב מבלי להביא בחשבון עמלות פירעון מוקדם או הלוואות ;

(ב) הסכום שהמבוטח יכול ללוות לפי חוזה הביטוח או בהתייחס אליו ממי שהנפיק את החוזה ;
למעט סכום שניתן לשלם לפי חוזה הביטוח על :

(1) פיצוי בגין נזק שנגרם לאדם כתוצאה ממחלה או תאונה, או תשלום אחר לשיפוי או פיצוי בגין נזק כלכלי כתוצאה מקרות אירוע המכוסה בכיסוי מקרה ביטוחי ;

(2) החזר פרמיה ששולמה לפי חוזה ביטוח, שאינו חוזה לביטוח חיים, כתוצאה מסיום חוזה הביטוח או ביטולו, ירידה בחשיפה לסיכון בתקופה אליה מתייחס חוזה הביטוח או חישוב מחדש של פרמיה לאור תיקון שגיאת פרסום תעריף המוצג, טעות בסיווג או טעות דומה; לענין זה- "ביטוח חיים"- כמשמעותו בסעיף 41 לחוק חוזה ביטוח התשמ"א-1981;

(3) תשלום השתתפות ברווחים בהתבסס על הניסיון בחיתום בקשר עם חוזה הביטוח או עם הקבוצה המבוטחת.

"תשלום בר ניכוי ממקור הכנסה אמריקאיי"- כל תשלום של ריבית, דיבידנד, שכר דירה, שכר, משכורת, פרמיה, אנונה, פיצוי, תגמול מענק וכל תשלום אחר, קבוע או משתנה, המשתלם בכל שנה או בכל תקופה אחרת שמקורו בארצות הברית, למעט תשלום שאינו תשלום שיש לנכות ממנו מס במקור לפי הדין בארצות הברית;

(ב) לצורך קיום הסכם בין-לאומי, שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת ובהתייעצות עם נגיד בנק ישראל ועם יושב ראש רשות ניירות ערך, יקבע בתקנות הוראות לענין פעולות שעל מוסד פיננסי ישראלי לבצע לצורך זיהויו, ולענין זיהוי פרטים של בעל חשבון במוסד פיננסי ישראלי החייב בדיווח, מידע שיש להעביר על חשבונות המוחזקים במוסד כאמור ותשלומים המועברים אליהם ואת אופן העברת המידע, לרבות -

(1) פרטים שעל המוסד הפיננסי הישראלי לדרוש מבעל חשבון המוחזק במוסד הפיננסי הישראלי;

(2) פרטים שבעל חשבון במוסד פיננסי ישראלי ימסור למוסד הפיננסי הישראלי שבו מוחזק החשבון.

(ג) היה בעל החשבון ישות, רשאי שר האוצר באישור ועדת הכספים של הכנסת ובהתייעצות עם נגיד בנק ישראל ועם יושב ראש רשות ניירות ערך לקבוע בתקנות הוראות לזיהוי פרטים של יחיד שהוא בעל שליטה באותה ישות, לרבות חובת מסירת מידע כאמור בסעיף קטן (א).

(ד) לצורך יישום הסכם פטקא יקבע שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת ובהתייעצות עם נגיד בנק ישראל ועם יושב ראש רשות ניירות ערך בתקנות -

(1) תנאים אשר בהתקיימם יסגור מוסד פיננסי ישראלי החייב בדיווח חשבון פיננסי חדש שנפתח לפני יום התחילה, אשר לגביו לא הצליח המוסד הפיננסי האמור לגבות הצהרות או לאסוף מסמכים בהתאם להוראות שנקבעו בתקנות;

(2) הוראות לענין ניכויים מתשלום בר ניכוי ממקור הכנסה אמריקאי המשולם למוסד פיננסי לא משתתף.

(ה) שר האוצר רשאי להוסיף או לגרוע הסכם לחילופי מידע מהתוספת השלישית.

הוספת סעיף 136 א 2. אחרי סעיף 136 לפקודה יבוא :

(1) אחרי סעיף 195 ב יבוא :

”עיצום כספי 1195ב (א) היה למנהל יסוד סביר להניח כי מוסד פיננסי בשל אי זיהוי פרטים או בשל פגם בהעברתם ביצע הליך זיהוי פרטים לבעל חשבון בהתאם להוראות לזיהוי פרטים שנקבעו בתקנות שהותקנו לפי סעיף 1135ב, רשאי הוא להטיל על המוסד הפיננסי עיצום כספי בסך של 10,000 ₪ בשל כל חודש מלא מהמועד האחרון שנקבע בתקנות האמורות לביצוע הליך זיהוי פרטים כאמור ואשר בו אינו מבצע את הליך הזיהוי האמור, ובלבד שסך כל העיצומים הכספיים שיוטלו על מוסד פיננסי ישראלי החייב בדיווח בשנת מס בהתאם לסעיף קטן זה לא יעלה על 600,000 ₪. ואולם, לא יוטל עיצום כספי בשל סעיף קטן זה אם הוכיח המוסד הפיננסי שהוא נקט בכל האמצעים הסבירים להבטחת ביצוע הליך זיהוי פרטים לבעל החשבון בהתאם להוראות שנקבעו בתקנות האמורות;

1195ב (ב) היה למנהל יסוד סביר להניח כי מוסד פיננסי ישראלי החייב בדיווח כהגדרתו בסעיף 1135ב, לא העביר למנהל מידע או שהעביר מידע חלקי ביחס לחשבונות פיננסיים המוחזקים אצלו בניגוד להוראות הקבועות בתקנות שהותקנו לפי סעיף 1135ב, רשאי הוא להטיל על המוסד הפיננסי עיצום כספי בסך של 50,000 ₪ בשל כל חודש מלא שלאחר המועד האחרון שנקבע בתקנות להעברת המידע ואשר בו לא העביר את מלוא המידע הנדרש על פי התקנות האמורות, ובלבד שסך כל העיצומים הכספיים שיוטלו על מוסד פיננסי ישראלי החייב בדיווח בשנת מס בהתאם לסעיף קטן זה לא יעלה על 600,000 ש”ח;

1195ג (ג) שר האוצר רשאי לקבוע בתקנות עיצומים כספיים בסכומים נמוכים מהסכומים הקבועים בסעיף זה, בהתקיים תנאים שיקבע.

3. תיקון סעיף 1195ג, בסעיף 1195ג, אחרי ”סעיף 1195ב” יבוא ”או לפי סעיף 1195ב”.

4. תיקון סעיף 1195ד, בכל מקום במקום ”יחיד, מעביד או מנכה, יבוא ”אדם”.

5. תיקון סעיף 1195ח, בכל מקום במקום ”יחיד, מעביד או מנכה, יבוא ”אדם”.

תיקון סעיף 197 6. בסעיף 197, בסופו יבוא "בכפוף להוראות פרק רביעי".

7. הוספת פרק רביעי בחלק י"א אחרי סעיף 214 לפקודה יבוא:

"פרק רביעי: חילופי מידע לפי הסכם בין-לאומי

הגדרות 214.א. (א) בסעיף זה -

"הסכם בין-לאומי" – ההסכם כמשמעותו בסעיף 196 וכן הסכם לחילופי מידע;

"הסכם לחילופי מידע" – הסכם בין מדינת ישראל לבין מדינה אחרת כהגדרתה בסעיף 196(ג), שעניינו מתן סיוע לרבות באמצעות חילופי מידע, לשם אכיפת חוקי המס של ישראל או דיני המס של המדינה האחרת;

"חוק מס" – חיקוק הון בהטלת מס או בתשלום חובה ששר האוצר ממונה על ביצועו.

העברת 214.ב. (א) על אף האמור בסעיפים 231 ו-234, רשאי המנהל או מידע מי שיש לו סמכות להעביר מידע לרשות מס על-פי במדינה אחרת, בהתאם להסכם בין-לאומי, בין על פי הסכם בקשתה של אותה רשות מס ובין ביוזמת המנהל, בכפוף בין-לאומי לסייגים שבהסכם, ובלבד שמתקיימים כל אלה:

(1) המידע דרוש למדינה האחרת לצורך אכיפת דיני המס שלה, והוא אינו מידע שעל פי הדין בישראל נאסר השימוש בו על ידי רשות המסים בישראל לצורך גביית מס;

(2) בהסכם הבין-לאומי נקבע כי המדינה האחרת מחויבת בשמירת סודיותו של המידע ובאבטחתו;

(3) העברת המידע הותנתה בכך שהמדינה האחרת תעשה שימוש במידע שיתקבל אך ורק לצורך אכיפת דיני המס שלה.

(ג) על אף הוראות סעיף קטן (א), לא יועבר מידע לרשות מס במדינה אחרת לפי הסכם בין-לאומי, אם העברת המידע עלולה לפגוע בביטחונה של מדינת ישראל, בשלום הציבור או בביטחונו, בחקירה תלויה ועומדת או בעניין חיוני אחר של מדינת ישראל, ורשאי המנהל לסרב לבקשה להעביר מידע למדינה אחרת לפי הסכם בין-לאומי, אם אותה מדינה נמנעה, בלא הצדק סביר, מהעברת מידע לישראל לפי ההסכם או שלא קיימה תנאי אחר בהסכם.

איסוף מידע לצורך הסכם בין-לאומי
214ג. (א) מי שנתונות לו סמכויות לפי סעיפים 135 עד 140א, יהיו נתונו לו הסמכויות האמורות גם לצורך איסוף מידע לפי הסכם בין-לאומי, ובלבד שלא ייאסף מידע שלא ניתן להעבירו לפי סעיף 214ב.

(ג) הפעלת הסמכויות כאמור בסעיף קטן (א) תיעשה באופן שבו מופעלות אותן הסמכויות לצורך ביצוע הפקודה ובכפוף לתנאים להגבלות ולאיסורים החלים לעניין הפעלתן.

פרסום ברשומות
214ד. נעשה הסכם לחילופי מידע יפרסם על כך שר האוצר הודעה ברשומות.

הוספת סעיף 220 ג 8. אחרי סעיף 220ב יבוא :

"מרמה לענין חילופי מידע בהסכם בין-לאומי"
220ג. העושה אחת מאלה במטרה להתחמק מקיום חילופי מידע לשם אכיפת דיני המס של מדינה אחרת לפי הסכם בין-לאומי, או במטרה לעזור לאדם אחר להתחמק מקיום חילופי מידע כאמור, דינו מאסר 7 שנים או קנס כאמור בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין או שני העונשים כאחד :

(1) לא זיהה פרטים של בעל חשבון במוסד פיננסי ישראלי החייב בדיווח בהתאם להוראות שנקבעו בתקנות לפי סעיף 135ב ;

(2) השמיט מתוך דו"ח שנערך על פי הפקודה כל מידע שיש לכלול בדו"ח ;

(3) הציג מסמך כוזב למנהל ;

(4) מסר בדו"ח על פי הפקודה אמרה או תרשומת כוזבת ;

- (5) השיב תשובה כוזבת, בעל פה או בכתב, על שאלה שנשאלה, או על דרישת ידיעות שנערכה עליו על פי הפקודה;
- (6) פעל במרמה – עורמה או תחבולה, או הרשה להשתמש בהן;
- לענין זה -

”הסכם בין לאומי” – כהגדרתו בסעיף 214א.

אחרי התוספת השניה יבוא:

9. הוספת תוספת שלישית

”התוספת השלישית
(סעיף 135ב(א))

10. תיקון חוק איסור הלבנת הון בסעיף 31א לחוק איסור הלבנת הון, התש”ס-2000,⁷ אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

”(ג) על אף האמור בסעיף קטן (א), מוסד פיננסי ישראלי שהגיעו אליו פרטי זיהוי לפי פרק ג', תוך כדי מילוי תפקידו או במהלך עבודתו, רשאי לעשות בהם שימוש לצורך קיום ההסכם בין ממשלת מדינת ישראל לבין ממשלת ארצות הברית של אמריקה בדבר שיפור ציות מס בינלאומי ויישום FATCA שנחתם ביום ב' בתמוז התשע"ד (30 ביוני 2014) או לשם קיום הסכם בינלאומי כהגדרתו בסעיף 214א, ובלבד שנחתם הסכם ליישום ההסכם הבינלאומי המבוסס על הנוהל לחילופי מידע אוטומטיים של חשבונות פיננסיים שפרסם ארגון ה-OECD (Standard for Automatic Exchange of Financial Account Information) בין מי ששר האוצר הסמיך לחתום על הסכם היישום לבין מי שהוסמך לחתום על הסכם היישום במדינה שעמה נחתם ההסכם הבינלאומי.”

⁷ ס"ח התש"ס, עמ' 209, התשע"ד, עמ' 742